

هذا التَّوَهُّمُ وقال: ارسلناك رحمةً للعالمين فمن تعرّض لها اخذ نصيباً منها ومن اعرض عنها حرم منها، والعابد متعرّض لها وذكّر في الاخبار في وجه كونه رحمةً للعالمين أنّه ﷺ بعث بالتّعريض لا بالتّصريح.

و انّ قومه امهلوا و لم يتوعّدْهم العذاب و لم يصّرْحْ لهم بأمرٍ كانوا يخالفونه فيعدّْبوا كولاية عليّ عليه السلام وانه رفع المسخ والخسف من هذه الامّة، والتّحقيق انّ وجود خلفاء الله في الارض رحمة من الله على اهل الارض وبركة ورفع لبائهم لانّهم بفنائهم من انانيّاتهم وبقائهم بوجودِ الهىّ اُخروىّ صاروا عين الرّحمة الالهية، وكونهم في الارض عبارة عن وجود تلك الرّحمة في الارض على جملة موجودات الارض.

﴿قُلْ إِنَّمَا يُوحَىٰ﴾ منقطع عن سابقة لفظاً لكنّه مرتبط معنى كأنّه قال: اذا كنت رحمة للعالمين فقل لهم انّما يوحى إليّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ إِلَهُهُ وَحِدٌ وبلّغهم التّوحيد الذي هو اصل جميع انواع الرّحمة و الحصر اضافىّ او ادّعائىّ كأنّه لا يعدّ سائر اقسام الوحي من الوحي.

﴿فَهَلْ أَنْتُمْ مُّسْلِمُونَ﴾ مخلصون العبادة من الاشراك لله تعالى، و قرئ في قراءة اهل البيت مسلّمون بتشديد اللام بمعنى مسلّمون الوصيّة لعليّ عليه السلام.

و على هذا يجوز ان يقال فى تفسير الآية: انما آلهكم بحسب مظاهره وخلفائه آله واحد من دون تعدد وشراكة لغيره فهل انتم مسلمون الولاية لهذا الا له الواحد الذى هو على عليه السلام.

﴿فَإِنْ تَوَلَّوْا عَنْ التَّوْحِيدِ أَوْ تَوَلَّوْا عَنْ وَصِيَّتِكَ وَوَلَايَةِ خَلِيفَتِكَ فَقُلْ ءَاذَنْتُكُمْ﴾ اى اعلمتكم الحرب ﴿عَلَى سِوَاِىَّ﴾ اى حالكونكم على استواء معنا فى الاعلام حتى تتأهبوا مثلنا للقتال او اعلمتكم التوحيد او الولاية حالكونكم متساوين فى ذلك الاعلام. والاختلاف انما نشأ من قبلكم لامن عدم تسويتى بينكم او حملتكم باعلام الولاية على سواء الطريق او على امر مستوى النسبة الى جميع الامور وهو الولاية.

﴿وَإِنْ أَذْرَى أَقْرَبُ أَمْ بَعِيدُ مَا تُوعَدُونَ﴾ اى الحرب التى توعدونها او القيامة او عذاب الآخرة او ايراث الارض إنه يَعْلَمُ جواب لسؤال مقدر كأنه قيل: افلا يعلم الله ذلك؟

فقال: انه يعلم ﴿الْجَهْرَ مِنَ الْقَوْلِ وَيَعْلَمُ مَا تَكْتُمُونَ﴾ فى نفوسكم من القول، او جواب لسؤال مقدر عن علة عدم علمه ﷺ فقال: لان الله لاغيره يعلم الجهر من القول والخفايا منه، وهذا من المخفيات المغيبات.

و المراد بالجهر من القول هو الكلام المجهور والمكتوم ضده، او المراد بالمجهور مطلق القول الذى يظهر على اللسان،

والمكتوم ما كان من قبيل حديث النفس، او المجهور مطلق ما يظهر على النفس سواء كان بطريق حديث النفس او جارياً على اللسان، والمكتوم ما لم يظهر على النفس بعد.

او المجهور مطلق ما يظهر على الاعضاء من الافعال والاقوال، والمكتوم ما لم يظهر على الاعضاء من الاحوال والاخلاق والعلوم، او المجهور مطلق ما ظهر على النفس من الافعال والاقوال والصفات والاحوال والعلوم، والمكتوم ما لم يظهر على النفس بعد من الكمونات التي لم يطلع الانسان عليها.

﴿وَإِنْ أَدْرِى لَعَلَّهُ فِتْنَةٌ لَّكُمْ﴾ اى لعل امر الولاية او عليّاً عليه السلام او ماتوعدون، او جهالة وقت ماتوعدون، او تأخير العذاب امتحان لكم، او ضلال، او فضيحة او اذابة وتخليص.

﴿وَمَتَّعُ إِلَىٰ حِينٍ﴾ اى تمتع او ما تمتع به يعنى هو جامع بين الوصفين او فتنة لبعض ومتاع لبعض الى وقت يقتضيه مشيئته وهو مدة كونكم فى حجب التعيينات وقيد الحياة الدنيا.

﴿قُلْ رَبِّ أَحْكُم بِالْحَقِّ﴾ يعنى اخرج من مشيئتك وكل امورك الى ربك واسأله الاصلاح بالحق، وقرئ قال على الماضى وربّ بضم الباء احكم على وزن التفضيل واحكم على الماضى.

﴿وَرَبُّنَا الرَّحْمَنُ﴾ المتساوى الرحمة بالنسبة الى الحقير والخطير والبرّ والفاجر ﴿الْمُسْتَعَانُ﴾ الذى يستعين به الجامد

والنَّامی، والشَّاعر و غیر الشَّاعر، والمطیع والعاصی فی جمیع الامور خصوصاً «عَلَىٰ مَا تَصِفُونَ» من تکذیبی وعدّ کتابی من الاساطیر، او من الاشراک بالله، او من انکار البعث او من انکار الولاية والاتِّفاق علی ان لا تتركوا هذا الامر لعلیَّ عليه السلام وقرئ یصفون بالغیبة.



## فهرستهای پنجگانه

فهرست اعلام

فهرست

ترجمه‌ی اخبار

فهرست اخبار متن

فهرست ابیات

فهرست منابع

## فهرست اعلام

### فهرست ترجمه‌ی اخبار متن

به امیرالمؤمنین (علیه السلام) نسبت داده شده که در دعایش  
فرمود: اسألك يا كهيعص. .... ۴۰.....  
از ابی جعفر (علیه السلام) آمده است که یحیی بعد از بشارت از جانب  
خدا با فاصله‌ی پنج سال به دنیا آمد. .... ۴۷.....  
و از امام باقر (علیه السلام) آمده است که مریم یقه‌ی پیراهنش را  
گرفت و در آن یک بار دمید و در همان ساعت فرزند در رحم  
کامل شد همان طور که در رحم زنان در عرض نه ماه کامل  
می شود. پس مریم از جایش بیرون آمد در حالی که شکمش  
بزرگ و سنگین بود، پس خاله اش به او نگاه کرد و او را انکار  
نمود، (از او رو برگرداند و آن را بد شمرد) مریم سرش را به زیر  
انداخته بود و از خاله اش و از زکریّا خجالت می کشید. .... ۵۹.....  
از امام سجّاد (علیه السلام) آمده است که مریم از دمشق خارج شد تا به  
کربلا آمد، پس در محلّ قبر امام حسین (علیه السلام) وضع حمل نمود، سپس  
در همان شب برگشت. .... ۵۹.....  
از امیرالمؤمنین (علیه السلام) در بیان پیروی از شهوات آمده است: که  
او کسی است که بنای محکم بنا کند (کاخ سازد) و چیزی سوار شود

که مردم بر آن از جهت زیبایی نگاه کنند سیستم زیبا برای پزدادن) و چیزی بپوشد که مشهور به حسن و خوبی باشد.، شهرت به لباس تشبیه شده است. .... ۹۶

از امام صادق علیه السلام آمده است که فرمود: رسول خدا قریش را به ولایت ما فراخواند، پس فرار کردند و انکار نمودند، پس کفار قریش به مؤمنین که اقرار به امیرالمؤمنین و به ما اهل بیت نموده بودند گفتند: کدام یک از ما دو گروه جای بهتر و زندگی و دنیای بهتری دارد، این سخن را از باب سرزنش و عیب کردن می گفتند. پس خدای تعالی در مقام ردّ بر آمد، فرمود: (وَ كَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِّنْ قَرْنٍ هُمْ أَحْسَنُ أَثْنًا وَرِئًّا) ..... ۱۱۸

از امام صادق علیه السلام وارد شده که فرمود: همه ی آنها در گمراهی بودند و ایمان به ولایت امیرالمؤمنین و ولایت ما نداشتند، پس گمراه بودند، گمراه کننده، پس خداوند هم به گمراهی و طغیان آنها کمک می کند تا بمیرند، پس خداوند جای آنها را بدترین و سپاه آنها را ضعیف ترین می گرداند. .... ۱۲۱

و از امام صادق علیه السلام وارد شده که فرمود: یعنی کسی که به ولایت امیرالمؤمنین علیه السلام و ائمه ی پس از آن گردن نهاده باشد که همان عهد نزد خداست. .... ۱۳۰

و نیز وارد شده که فرمود: نه برای آنها شفاعت می شود و

نه آن‌ها برای کسی شفاعت می‌کنند مگر این که با خدا عهد بسته باشند، مگر این که برای او اذن به ولایت امیرالمؤمنین علیه السلام و امامان پس از او داده شده باشد که همان عهد با خداست..... ۱۳۱.

از امام صادق علیه السلام آمده است که فرمود: این آیه در مورد قریش است که گفتند: خدای تعالی از ملایکه دخترانی را به ۱۳۱. فرزندی گرفته است، لذا خدا به عنوان نکوهش فرمود: می‌گویند خدا برای خود فرزند برگزیده است!..... ۱۳۱.

و در اخبار متعدد وارد شده که رسول صلی الله علیه و آله به علی علیه السلام فرمود: یا علی بگو: الهی برای من در قلوب مؤمنین دوستی و محبت قرار بده، پس علی علیه السلام این دعا را کرد و این آیه نازل شد. .... ۱۳۶.

و لذا علی علیه السلام فرمود: من مخصوص شدم به علم منایا و بلا یا..... ۱۶۲.

از امام کاظم علیه السلام آمده است: این که خدای می‌فرماید: «لَعَلَّه يَتَذَكَّرُ أَوْ يَخْشَى» برای آنست که موسی بر رفتن به سوی فرعون حریص تر باشد، در حالی که خداوند می‌داند که فرعون نه متذکر می‌شود و نه می‌ترسد، مگر وقتی که عذاب ببیند، تذکر کنایه از امید و رجا و خشیت عبارت از خوف است..... ۱۸۷.

از نبی صلی الله علیه و آله وارد شده که بهترین شما خردمندانند، گفته شد: یا رسول الله صاحبان خرد چه کسانی هستند؟ فرمود: آنان دارای



اخلاق نیکو و شکیبایی همراه با وقار و صله‌ی ارحام و خوبی به مادران و پدران و متعهد نسبت به فقرا و همسایگان و یتیم‌ها هستند، آنان کسانی هستند که اطعام می‌کنند و سلام را در عالم نشر می‌دهند و نماز می‌خوانند در حالی که مردم غافلند..... ۲۰۰ و در خبر آمده است که از ابواب ابراهیم علیه السلام درباره‌ی میّت سؤال شد که چرا میّت را غسل جنابت می‌دهند؟ پس فرمود: خدای تعالی بالاتر و برتر و خالص‌تر از آنست که اشیا را با دست خودش بیافریند، خداوند تبارک و تعالی هرگاه بخواهد چیزی را بیافریند به دو فرشته آفریننده فرمان می‌دهد که بیافرینند..... ۲۰۲ پس آنان از خاکی که خداوند در کتابش فرموده: «مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى» برمی‌گیرند پس آن خاک را با نطفه‌ای که در رحم قرار گرفته مخلوط می‌کنند، وقتی که نطفه با خاک مخلوط شد آن دو ملایکه می‌گویند: پروردگارا چه خلق کنیم؟ ابواب ابراهیم علیه السلام فرمود: پس خداوند به آنها آن که را که می‌خواهد وحی می‌کند، از قبیل مذکر و مؤنث بودن، مؤمن و کافر بودن و سیاه و سفید و شقی و سعید بودن. پس وقتی که مرد رجل همان نطفه از او بیرون می‌آید، نه چیز دیگر، از همین جهت است که میّت را غسل جنابت می‌دهند..... ۲۰۲ ابوجعفر علیه السلام فرمود: خدای تعالی بر رسولش امر فرمود که به

خانواده‌اش امر را مخصوص گرداند، نه مردم را تا مردم بدانند که اهل پیامبر ﷺ نزد خدا منزلتی دارند، که آن مقام و منزلت برای دیگران نیست، پس آنان را با عموم مردم امر کرد، سپس بار دوم خصوص آنان را مورد امر قرار داد و فرمود: (وَأَصْطَبِرْ عَلَيْهَا) و بر آن صبورانه بکوش چون ادامه‌ی نماز کار دشواری است که جز برای آن که در مقامات آخرت متمکّن باشد ممکن نگردد، لذا خدای تعالی خصوص پیامبر را امر به صبر نمود، نه اهلش را، و امر به صبر را با صیغه و لفظی ادا کرد که دلالت بر مبالغه و تکلف کند. ۲۹۷.....

روایت شده‌است امیرالمؤمنین (علیه السلام) مریض شد و برادرانش از او عیادت کردند، پس گفتند: حالت چگونه‌است یا امیرالمؤمنین؟ فرمود: حالم بدست. گفتند: این سخن مثل تو نیست، فرمود: خدای تعالی می‌فرماید: ما شما را با شرّ و خیر آزمایش می‌کنیم، خیر صحّت و بی‌نیازی و غناست و شرّ مرض و تنگدستی. ۳۵۱.....

و لذا امام صادق (علیه السلام) فرمود: فرعون ابراهیم و یارانش عاقل نبودند و فرعون موسی و اصحابش عاقل بودند، وقتی فرعون با اصحابش درباره‌ی موسی مشورت کرد گفتند: موسی و برادرش را به تأخیر اندازد و در عقوبت آنان عجله نکن و مأمورانی به

شهرها بفرست تا ساحران را جمع کرده بیاورند..... ۳۸۲

از امام صادق علیه السلام است که فرمود: خداوند تعالی قبل از داوود به پیامبران وحی کرد: هر گوسفندی که زراعتی را تباه کند پس برای صاحب زراعت است که خود گوسفندان را بابت خرابی مزرعه‌اش بر دارد، و این حمله‌ی گوسفند و این حکم مخصوص شب است، چه بر صاحب زراعت است که روزها حافظ و نگهبان زراعتش باشد و بر صاحب گوسفند است که در شب گوسفندش را حفظ کند، پس داوود حکم کرد به همان حکمی که انبیای قبل از او حکم کردند. پس خداوند به سلیمان وحی کرد: هر گوسفندی که زراعت کسی را نابود کند صاحب زراعت فقط می‌تواند به مقدار زراعت از شیر گوسفندان استفاده کند..... ۳۹۴

در خبر دیگری از امام صادق علیه السلام آمده است: خداوند به داوود وحی کرد از اهل خود وصیّ اتّخاذ کن که مشیّت و علم من بر این تعلّق یافته که هیچ پیامبری را مبعوث نکنم مگر اینکه از اهل خودش وصیّ داشته باشد، و داوود فرزندان متعدّدی داشت و در بین آنان غلامی بود که مادرش پیش داوود بود و داوود او را دوست می‌داشت و هنگامی که چنین وحی بر داوود آمد بر آن زن داخل شد و به او گفت: خداوند به من وحی کرده و امر نموده که وصیّ از اهل خودم بگیرم، زنش به او گفت: پس آن پسر من باشد،